

Efemèrides cubellenques del 2015

Entre les commemoracions assenyalades del 2015 cal destacar el document d'Alfons III considerat com l'origen de la municipalitat de Cubelles (1335), la finalització de les obres de remodelació del castell (1675) i el quart de mil·lenni de l'acabament del campanar de l'església de Santa Maria (1765). Tampoc podem oblidar el quinzè aniversari de la fundació de la nostra entitat.

Ha fet 765 anys (1250):

- El 30 de desembre, Ponç de Cervera, senyor del terme de Cubelles, ven la propietat al rei Jaume I, malgrat reconèixer que es trobava sota feu reial. El terme traspassat a la corona limitava amb el de Ribes pel cantó de llevant, amb el de Calafell pel de ponent, amb el de Castellet pel nord i amb el mar pel migdia. El territori incloïa la casa de Segur i les quadres de Cunit, Vila-Seca, Enveja, Adarró, Rocacrespa, Mar-Morta, Sant Pere, Gallifa, El Piulart, Ceeixell, Soterrània, Vila-rodona i Sa Llacuna. La venda es féu efectiva el 3 de gener de l'any següent.

Ha fet 680 anys (1335):

- El 18 de febrer el rei Alfons III estén un document que es podria considerar la base de la municipalitat de Cubelles. En aquesta carta el monarca expressa que "atès que en el castell i vila de Cubelles no hi ha regidors ni consellers, els quals es fan necessaris no sols pel govern de dita vila, sinó també per aconsellar el Batlle en ses funcions, a petició dels naturals de dita vila o castell, els concedeix la facultat d'escollir quatre regidors i deu consellers, amb l'obligació de renovar l'elecció quiscun any el primer dia del mes de febrer i de prestar jurament en poder del Batlle de Cubelles tan bon punt sien nomenats".

Ha fet 340 anys (1675):

- Queden enllestides les obres d'ampliació i remodelació del castell de Cubelles. Carles de Llupià i d'Icart, senyor del castell, encarregà el projecte a Fra Josep de la Concepció, conegut com *el Tracista*, l'arquitecte més prestigiós de Catalunya en aquella època. Les obres foren realitzades pel barceloní Joan Baptista Homs i el vilanoví Joan Vinyals. El primer contracte entre aquests dos mestres de cases i el propietari s'havia signat l'11 de març de 1673.

Ha fet 290 anys (1725):

- El 28 d'octubre es beneeix l'església de Santa Maria, al mateix temps que queda oberta al culte. Les obres, iniciades el 1700 i interrompudes per falta de recursos i la Guerra de Successió, no quedaran enllestides, tanmateix, fins al dia de la Mare de Déu de setembre de 1737.

Església i campanar als anys seixanta

Ha fet 250 anys (1765):

- Queda acabada la construcció del campanar de l'església de Santa Maria, de planta quadrada i tres cossos octogonals. Obviem donar-ne més detalls donat que amb motiu de l'efemèride la nostra entitat ha publicat el treball "250 anys del campanar de Cubelles (1765-2015)" i en un altre apartat d'aquest Anuari donem sobrada informació sobre els actes commemoratius que al llarg del 2015 s'han dut a terme.

Ha fet 150 anys (1865)

- El 29 de novembre neix a Cubelles Teresa Mañé, destacada activista, pedagoga i una de les primeres mestres laiques de l'Estat espanyol. Coneguda amb el sobrenom de Soledat Gustavo, de la seva unió amb l'anarquista Joan Montseny nasqué Frederica Montseny, destacada anarquista que arribà a ser ministre durant la Segona República.

Ha fet 130 anys (1885):

- Davant d'un brot d'epidèmia de còlera que arribava des del País Valencià, el governador de Barcelona disposa instal·lar un llatzeret a Cubelles on eren fumigats els viatgers que anaven de Tarragona cap a la Ciutat Comtal.

Ha fet 125 anys (1890):

- Fundació del Círcol Cubellenc, l'entitat pionera de Cubelles. Va desenvolupar activitats lúdiques i culturals fins a la Guerra Civil en la sala-teatre del Cafè Armengol. Va desaparèixer amb l'arribada del franquisme donada la seva tendència catalanista i esquerrana.

- Joan Pedro i Roig, fill predilecte de Cubelles, mor en el naufragi del vapor Vizcaya, a l'Atlàntic Nord, el 30 d'octubre d'aquell any.

Ha fet 115 anys (1900)

- Es funda la Massa Choral l'Espiga, que debuta a la plaça del Castell en la diada de sant Abdon i sant Senén.

Ha fet 80 anys (1935):

- Les conseqüències dels Fets d'Octubre de 1934, en què fou suspès l'Estatut i la majoria de consistoris catalans, arriben a Cubelles el novembre de 1935. Per ordre governativa queda desfet el govern municipal encapçalat per Josep Mestres. L'alcalde i el tinent d'alcalde, Ramon Estalella Montaner, com a caps visibles de l'Esquerra Republicana de

Catalunya foren destituïts i en el seu lloc fou nomenat Josep Rovirosa Guasch. La votació entre els cinc regidors que restaren al consistori donà l'alcaldia a Rovirosa, que l'ocupà fins al febrer de 1936.

Ha fet 75 anys (1940):

- El 19 de desembre d'aquest any es constitueix la *Junta para la reconstrucción del templo de Santa María*, que encarregà el projecte a l'arquitecte Josep Maria Miró Guibernau.

Altar Major 1955

redactar diversos plans parcials en una època en què el municipi experimentava un intens desenvolupament urbanístic.

Ha fet 40 anys (1975):

- Un grup de joves pertanyents o vinculats al Centre d'Esplai L'Espetec organitzen la primera edició de la Setmana Cultural de Sant Jordi, batejada en aquell moment com a Setmana Cultural Catalana. Els actes que es duen a terme són: una conferència sobre el camp a càrrec del vendrellenc Josep Vidal, més conegut per Pep Jai; un muntatge audiovisual que tractava de la necessitat d'un diari en català (es referia a l'*Avui*, que apareixeria justament un any després); una sessió de cinema amateur; l'obra de teatre "El soldat fanfarró", a càrrec del grup vilanoví l'Escutilló; castells, amb Els Bordegassos, i un recital de cançons que tingué com a protagonistes els grups vilanovins Barracca i Petita Banda Primària. Tot això al costat de la venda de llibres i roses.

Ha fet 60 anys (1955):

- Les obres de reconstrucció de l'església de Santa Maria culminen el 29 de maig d'aquell any amb la inauguració del nou altar major. Mossèn Miquel Estruch era llavors el titular de la parròquia cubellenca.

Ha fet 50 anys (1965):

- El 25 d'octubre d'aquell any la Comissió Provincial d'Urbanisme aprovà el primer Pla General d'Ordenació Urbana de Cubelles. A partir d'aquest document marc es van

"SETMANA CULTURAL" EN CUBELLES

En la vecina població de Cubelles, se està celebrando una "Setmana Cultural Catalana", organizada por un grupo de jóvenes cubellenses y que contiene un variado programa de actos culturales y populares dignos de elogio y ejemplo. Los actos se iniciaron el pasado jueves con la representación de la obra teatral "El Militar Fanfarrón" por el grupo vilanovés "L'Escutilló G. T.". Ayer hubo una conferencia - coloquio sobre los problemas de la Agricultura a cargo del vendrellense Josep Vidal.

Para esta noche está anunciada una "Vesprada Musical" a cargo de "La pequeña banda primaria" también de nuestra ciudad, y la presentación del espectáculo "La termita en el País de las Maravillas" a cargo de "La Termita".

Mañana domingo, habrá sesión de Cine Amateur, con films de Boca, Anglada y otros. El lunes Montaje Audio-

visual sobre la necesidad de un diario en catalán. Y, el martes, víspera de Sant Jordi, Gran Audición de Sardanias y actuación Castellera a cargo de "Els Bordegassos" de Vilanova. Asimismo, durante toda la semana permanecerá abierta la "Fira del Llibre".

CINE CLUB VERTICE

Nuevo ciclo cinematográfico de Cine Club Vértice, que tras la proyección de "La delación", francesa, de Doniol Valeroze, y "La fallecida", brasileña de León Hirzman, concluirá el próximo viernes con la cinta presentada por la embajada francesa, "Tu serás terriblemente gentil", dirigida por Dirk Saunders, con versión original subtitulada.

Para los próximos días 2 y 3 de mayo, se anuncia la proyección de "El espíritu de la colmena", cinta que ha sido ampliamente alabada por la crítica y galardonada en los festivales de San Sebastián, Londres y Cannes.

El Diari de Vilanova es va fer res-sò de la I Setmana Cultural

Ha fet 30 anys (1985):

- Primera edició de la Trobada de Gegants, que a partir de llavors es convertí en l'acte més destacat de la Festa Major petita. En aquella trobada inicial, celebrada el 30 de juliol, hi prengueren part les colles de Sant Joan Despí, Castelldefels, Sant Sadurní d'Anoia, Vilanova i la Geltrú, Sitges, Sant Pere de Ribes i Cubelles.

- El president de la Generalitat, Jordi Pujol, inaugura, el 8 d'agost, la variant de la C-246.

- Inauguració oficial, durant la Festa Major, del nou passeig Marítim.

- Es funda el Grup per a la Protecció Ambiental Flor del Foix.

Ha fet 25 anys (1990):

- Es funda el Club Ciclista Cubelles.

- L'Ajuntament crea el Charlie Rivel Hall, que queda situat a l'anomenada plaça del Cinema, en un local propietat de la Caixa de Pensions.

Ha fet 15 anys (2000):

- El Cor l'Espiga commemora el centenari de la seva fundació amb un seguit d'actes en què destaquen la publicació d'un llibre, la visita a Montserrat, amb audiència del pare abat, i la trobada de cors de caramelles del Garraf i Alt i Baix Penedès que es celebra el 30 d'abril al Poliesportiu.

- Es funda el Grup d'Estudis Cubellencs *Amics del Castell*.

Cor l'Espiga

Bibliografia:

- AVINYÓ i Andreu, Joan: *Història de Cubelles*. Ajuntament de Cubelles i Institut d'Estudis Penedesencs, 1993.
- BROTONS, Xavier; PINEDA, Antoni; VIDAL, Joan: *Els carrers de Cubelles*. Ajuntament de Cubelles i Consell Comarcal del Garraf, 1994.
- CASTELLANO Tresserra, Anna: *Història del castell de Cubelles. Les relacions entre els senyors i la vila*. Quaderns científics i tècnics de restauració municipal, 10. Diputació de Barcelona, 1998.
- FONOLL, Núria; PINEDA, Antoni; VIDAL, Joan: *Cor l'Espiga. Una història centenària (1900-2000)*. Cor l'Espiga, 2000.
- GARÍ i Siumell, Josep Antoni: *Descripción e historia de la villa de Villanueva y Geltrú desde su fundación hasta nuestros días*. Edició facsimil. El Cep i la Nansa Edicions i Ajuntament de Vilanova i la Geltrú, 1996.
- MARTÍNEZ, Xavier; VIDAL, Joan: *Els anys de la postguerra i l'auge turístic a Cubelles (1939-1970). De la repressió a l'especulació*. Ajuntament de Cubelles, 2009.
- MIRET i Mestre, Xavier: *Els noms de lloc del terme de Cubelles*. Ajuntament de Cubelles, 1990.
- VIDAL i Urpí, Joan: *100 anys de la Societat L'Aliança*. Ajuntament de Cubelles i Institut d'Estudis Penedesencs, 2014.
- VIDAL i Urpí, Joan: *Breu cronologia de fets destacats del segle XX a Cubelles*. Dins el programa de la Festa Major de Cubelles de 2000.
- VIDAL i Urpí, Joan: *El Círcol Cubellenc (1890-1939). Mig segle d'història de Cubelles a través de la seva entitat pionera*. Ajuntament de Cubelles, 2006.
- VIDAL, Joan; VILLANUEVA, Llum, PINEDA, Antoni: *250 anys del campanar de Cubelles (1765-2015)*. Ajuntament de Cubelles, 2015.
- VIRELLA i Bloda, Albert: *El terme de Cubelles a través del temps*. Ajuntament de Cubelles, 1991.
- VIRELLA i Bloda, Albert: *Vilanova i la Geltrú. Del mil·lenari de Cubelles al setè centenari de la carta pobla de Vilanova*. Editorial Selecta. Barcelona, 1974.

Altres fonts consultades

- *El Full de Cubelles* (anys 1985, 1990 i 1995).
  - Article de Xavier Martínez al blog de l'Arxiu Municipal de Cubelles sobre el segle XIX a Cubelles.
-